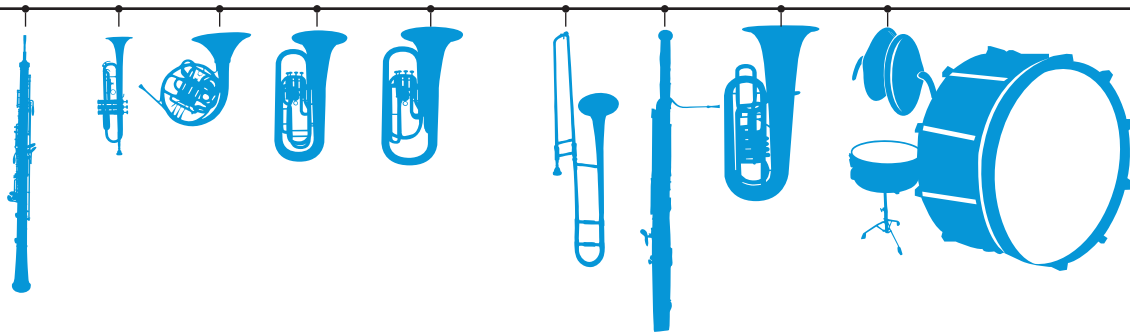

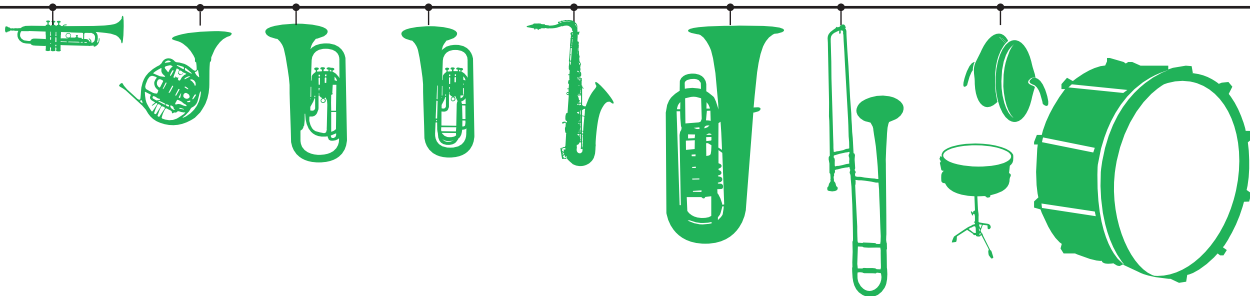
ten, trompetten, (alt)hoorns, euphoniums, baritons, trombones en bassen.
De **fanfare** bestaat uit hetzelfde instrumentarium, maar dan aangevuld met saxofoons.
De **harmonie** is de grootste orkest-

form. Naast koperblazers, saxofoons en slagwerk mogen ook houtblazers meedoen: klarinetten, dwarsfluiten, hobo's en fagotten. Verder bestaan er in Nederland blaaskapellen en big bands, deze hebben een vrije bezetting.

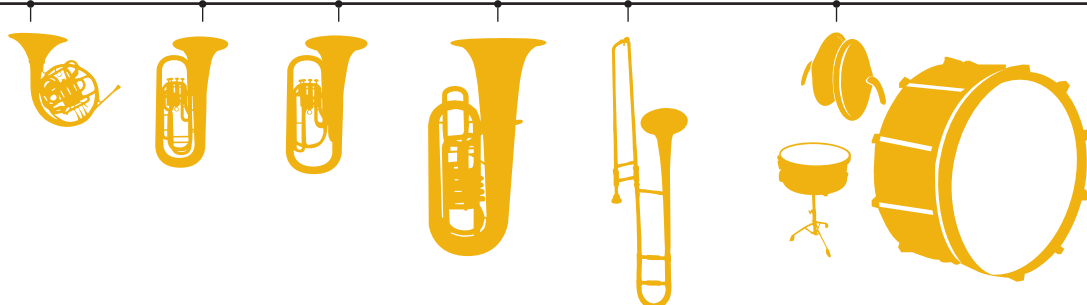
Hobo Trompet Hoorn Bariton Euphonium Trombone Fagot Basstuba Slagwerk

Trompet Hoorn Bariton Euphonium Saxofoon Tuba Trombone Slagwerk

Alt-hoorn Bariton Euphonium Basstuba Trombone Slagwerk

Leden van de fanfare Voor Eer en Deugd.

Foto Io Cooman

Onno Blom werkt aan de biografie over **Jan Wolkers**. Voor V houdt hij daarover een dagboek bij - waarvan we in zoveel delen de notities presenteren.

Memoires van een biograaf

Rimram

Wolkers verbrandde zijn typoschriften graag in het duin, uit ontevredenheid. Toch deed hij dat niet met alle romans.

Foto Annabel Miedema

Oertyposcript van Kort Amerikaans uit 1962.

Toen Anton Korteweg, de directeur van het Letterkundig Museum, in het najaar van 2004 naar Texel kwam en vroeg of het typoscript van *Kort Amerikaans* wellicht te koop was, schudde Wolkers zijn hoofd. 'Néééé', zei hij, 'dat is er niet meer, hè?' 'Ik heb dat in zijn bijzijn nadrukkelijk betreurd', vertelde Korteweg me vorige week, 'want daar ging het me om, maar was te beleefd om me hardop af te vragen of zijn geheugen hem bij wijze van uitzondering nu niet in de steek liet.' Daarop ging de directeur, die met een rinkelende geldzak naar het eiland was gekomen, terug naar de vaste waf met typoscripten van *Terug naar Oegstgeest* en *Turks fruit*. En met het werkschema voor *De walgvogel*.

Dat schema is een curiosum. Meestal droomde Wolkers zijn romans eerst af en tikte die daarna direct uit het hoofd op. Het werkschema is zelfs dubbel ongewoon, want Wolkers maakte het op de achterkant van een poster waarop zijn collega Harry Mulisch bescheiden poseert.

Wolkers heeft geregeld verteld dat zijn typoscripten er niet meer waren. Sterker nog: dat hij ze graag verbrandde voordat iemand er een blik op kon werpen. 'Ik houd verschrikkelijk van vuur. Elk jaar verbrand ik mijn typoscripten op het duin, omdat ik niet wil dat er mensen die Nederlands studeren op mij gaan promoveren.'

Ik was dan ook niet geheel ongelukkig dat één van de eerste dingen die ik na de dood van Wolkers in zijn archief aantrof het complete, originele typoscript van *Kort Amerikaans* was. Zo kon ik, als afgestudeerd neerlandicus die op Wolkers' biografie hoopt te promoveren, toch nog netjes mijn werk verrichten.

Misschien wilde Wolkers het typoscript van *Kort Amerikaans* niet aan Korteweg meegeven omdat hij zich schaamde voor de jonge, ongepolijste schrijver die hij was geweest. Al snel na de publicatie in 1962 was Wolkers ontevreden met de stijl en vorm van zijn debuut. Net als Goethe die achteraf *Das Leiden des jungen Werthers* verketterde, het debuut dat hij als 24-jarige had geschreven, dat hem beroemd en berucht had gemaakt omdat een golf van jonge, door liefdesverdriet geteisterde lezers zich net als Werther van het leven hadden beroofd.

In 1979, toen Kort Amerikaans werd verfilmd, besloot Wolkers dat het tijd was om - net als Goethe had gedaan - zijn debuut te herschrijven. Op 3 januari noteerde hij in zijn dagboek: 'Heb al meer dan 45 pagina's van *Kort Amerikaans* herschreven. Alle literaire rimram en poëtische onzin eruit en de dialogen bekort en verbeterd. Zo hier en daar trek ik een dramatische lijn door. Droom alweer van de oorlog.' Wolkers hakte en zaagde, sleep en poetste zijn zinnen en voegde twee nieuwe hoofdstukken toe. Over de tragische held van *Kort Amerikaans*, die in de laatste regel sterft, verzuchtte hij: 'Wat mij betreft hadden ze hem ook al op de eerste pagina voor zijn raap mogen schieten.' Maar dat is ook in de herschreven versie niet gebeurd, zo zie ik in het typoscript uit 1979. Dat lag namelijk keurig naast het oorspronkelijke uit 1962 in Wolkers' archief op mij te wachten.

Onno Blom